

Kurs języka C++

9. Konwersje

Spis treści

- ▶ Tradycyjne operatory rzutowania
- ▶ Konstruktory konwertujące
- ▶ Operatory konwersji
- ▶ Rzutowanie `static_cast`
- ▶ Rzutowanie `const_cast`
- ▶ Rzutowanie `reinterpret_cast`
- ▶ Rzutowanie `dynamic_cast`
- ▶ RTTI - operator `typeid()`
- ▶ Automatyczne określanie typu (`auto`)
- ▶ Wydobycie typu wyrażenia (`decltype`)

Rzutowanie

- ▶ Rzutowanie to zmiana typu danej (powstaje nowy obiekt innego typu) albo zmiana interpretacji danych (obiekt się nie zmienia ale traktujemy go w kategoriach innego typu).
- ▶ W C++ w stosunku do C została zastrzona kontrola typów - na przykład, gdy prześlemy funkcji zmienną o innym typie dostaniemy błąd od kompilatora (główna zmiana dotyczy wskaźników rzutowanych na typ `void*` i w drugą stronę).

Tradycyjne operatory rzutowania

- ▶ Tradycyjne operatory rzutowania jawnie przekształcają typ danych.
- ▶ Tradycyjne operatory konwersji mogą przyjmować dwie formy:
(typ) wyrażenie
typ(wyrażenie)
Przykłady:
`(int)3.1415926 // forma rzutowania`
`double(7*11+5) // forma konstruktorowa`
- ▶ Operacja jawnej konwersji typów jest niebezpieczna i należy ją stosować bardzo ostrożnie (tylko w razie konieczności).
- ▶ Zaleca się używać konstruktorowej formy zamiast rzutowania tradycyjnego.

Tradycyjne operatory rzutowania

- ▶ Kompilator umie przekształcać na siebie wszystkie typy podstawowe.
- ▶ Operator rzutowania eliminuje ostrzeżenia kompilatora przy przekształcaniu typów podstawowych.
- ▶ Kompilator nie będzie generował ostrzeżeń w przypadku konwersji na typach podstawowych, w których mamy do czynienia z promocją (konwersje niejawne).
- ▶ Przykłady:

```
const double e = 2.71828182845904523;  
int x = (int)e; // wymagana konwersja  
double y = 2*x+1; // konwersja niejawna
```

Konstruktory konwertujące

- ▶ Konstruktor konwertujący to konstruktor bez deklaratora `explicit`, który można wywołać z jednym parametrem:

```
K::K (typ x) { /*...*/ } // typ!=K
```

- ▶ Konstruktorów konwertujących może być wiele w jednej klasie.
- ▶ Deklarator `explicit` zabrania używać konstruktora konwertującego niejawnie.

Konstruktory konwertujące

- ▶ Przykład konstruktora konwertującego i jego niejawnego użycia:

```
class zespolona {
    double re, im;
public:
    zespolona (double r=0, double i=0);
    // ...
};
// ...
zespolona a;
zespolona b = zespolona(1.2); // jawna konwersja
zespolona c = 3.4; // niejawna konwersja
zespolona d = (zespolona)5.6; // rzutowanie
zespolona e = static_cast<zespolona>(7.8);
zespolona f(9.0, 0.9);
```

Operatory konwersji

- ▶ Operator konwersji ma następującą postać:
`operator typ ();`
- ▶ Operator konwersji ma pustą listę argumentów i nie ma określonego typu wyniku (typ wyniku jest określony poprzez nazwę tego operatora).
- ▶ Operator konwersji musi być funkcją składową w klasie.
- ▶ Operator konwersji jest dziedziczony.
- ▶ Operator konwersji może być wirtualny.
- ▶ Operatorów konwersji może być wiele w jednej klasie.
- ▶ Przy operatorach konwersji można użyć słowa kluczowego `explicit` aby uniknąć konwersji niejawnej.

Operator `static_cast`

- ▶ Rzutowanie `static_cast` działa tak jak rzutowanie tradycyjne - jeśli jest zdefiniowana operacja rzutowania to zostanie ona wykonana.
- ▶ Operator rzutowania `static_cast` ma następującą postać:
`static_cast<typ>(wyrażenie)`
- ▶ Rzutowania `static_cast` używa się do:
 - ▶ konwersji podstawowych typów liczbowych,
 - ▶ wyliczenia do typu całkowitego,
 - ▶ konwersji typów pokrewnych (zmiana typu wskaźnikowego czy referencyjnego w tej samej hierarchii klas - rzutowanie do góry albo w dół hierarchii dziedziczenia),
 - ▶ konwersji zdefiniowanych przez użytkownika.
- ▶ Typ obiektu na który rzutujemy i z którego rzutujemy musi być znany w momencie kompilacji.
- ▶ Operator rzutowania `static_cast` działa na etapie kompilacji za pomocą dostępnych operatorów konwersji.

Rzutowanie `const_cast`

- ▶ Rzutowanie to pozwala dodać albo zlikwidować deklaratorem `const` lub `volatile` w typie wyrażenia (ale nie pozwala zmienić typu głównego).
- ▶ Operator rzutowania `const_cast` ma następującą postać:
`const_cast<typ>(wyrażenie)`
przy czym `typ` powinno być wskaźnikiem, referencją lub wskaźnikiem do składowej.
- ▶ Operator rzutowania `const_cast` działa na etapie kompilacji.

Rzutowanie `reinterpret_cast`

- ▶ Operator rzutowania `reinterpret_cast` ma następującą postać:
`reinterpret_cast<typ>(wyrażenie)`
przy czym `typ` powinno być wskaźnikiem, referencją lub typem porządkowym (znaki, liczby całkowite, typ boolowski, wyliczenia).
- ▶ Rzutowanie to ma zmienić interpretację typu wyrażenia (kompilator nie sprawdza sensu tego rzutowania).
- ▶ Operator rzutowania `reinterpret_cast` tworzy wartość nowego typu, który ma ten sam wzorzec bitowy co podane wyrażenie.
- ▶ Rzutowanie to nie gwarantuje przenośności.
- ▶ Operator rzutowania `reinterpret_cast` działa na etapie kompilacji.

Rzutowanie `dynamic_cast`

- ▶ Operator rzutowania `dynamic_cast` ma następującą postać:
`dynamic_cast<typ>(wyrażenie)`
przy czym wyrażenie powinno być wskaźnikiem lub referencją do typu polimorficznego.
- ▶ Rzutowanie to wykonuje się w trakcie działania programu.
- ▶ `dynamic_cast<T*>(p)` zwraca wskaźnik typu `T*` gdy obiekt wskazywany przez `p` jest typu `T` lub ma unikatową klasę bazową typu `T` (w przeciwnym przypadku zwraca `nullptr`).
- ▶ `dynamic_cast<T&>(r)` zwraca referencję typu `T&` gdy obiekt wskazywany przez `r` jest typu `T` lub ma unikatową klasę bazową typu `T` (w przeciwnym przypadku rzuca wyjątek `bad_cast`).

RTTI

- ▶ Mechanizm dynamicznego rozpoznawania typów, nazywany RTTI (ang. Run-Time Type Identification), obejmuje dwa główne zagadnienia:
 - ▶ rozpoznanie typu w celu sprawdzenia poprawności i wykonania rzutowania (konwersji) - do realizacji tego celu służy operator `dynamic_cast<>`;
 - ▶ rozpoznanie typu w celu porównania go z typem innego obiektu - do realizacji tego celu służy operator `typeid`.
- ▶ Aby używać operatora `typeid` należy włączyć plik nagłówkowy `<typeinfo>` - wynikiem wyrażenia `typeid` jest referencja do obiektu `type_info`, który jest zdefiniowany właśnie w tym pliku.
- ▶ Wyrażenia podane jako argument `typeid` nie ulegają konwersjom.

RTTI

- ▶ Argumentem operatora `typeid` może być nazwa typu lub dowolne wyrażenie.
- ▶ Operator `typeid` zwraca identyfikator typu argumentu, który jest obiektem klasy `type_info` - klasa ta, poprzez przeciążenie operatorów `==` i `!=` zapewnia możliwość porównywania obiektów reprezentujących typy.

- ▶ Przykłady:

```
double x = 1.618;
if (typeid(x) == typeid(double)) ... // true
if (typeid(x) == typeid(16.0)) ... // true
if (typeid(x) == typeid(2)) ... // false
if (typeid(x) != typeid(4)) ... // true
if (typeid(x) != typeid(int)) ... // true
```

RTTI

- ▶ Klasa `type_info` posiada metodę `name`, która zwraca C-napis zawierający nazwę typu.
- ▶ Tekst zwracany przez funkcję `name()` może być różny w zależności od użytego kompilatora.
- ▶ Gdy argumentem `typeid` jest typ niepolimorficzny, to argument jest nieewaluowany, czyli wyrażenie nie jest wyliczane przez program (możemy na przykład zrobić dereferencję pustego wskaźnika):

```
auto& info = typeid(*(B*)nullptr);  
std::cout << info.name() << std::endl;
```
- ▶ Lambdy nie mogą być używane (aż do standardu C++20) w nieewaluowanych kontekstach. Od C++20 lambdy, które mają pustą listę przechwytywania mogą być używane w nieewaluowanych kontekstach.

RTTI

- ▶ **Funkcja `before()` o prototypie**

`bool before(const type_info &rhs) const noexcept;`
pozwała na uporządkowanie typów - uporządkowanie typów jest zależne od implementacji, a może się zmienić nawet przy ponownym uruchomieniu programu.

- ▶ **funkcja `hash_code()` o prototypie**

`size_t hash_code() const noexcept;`
zwraca hash dla danego typu, który będzie unikalny dla danego typu (co powoduje, że będziemy mogli go używać na przykład jako klucz w kontenerze). Warto zwrócić uwagę, że hash może być różny dla tego samego typu podczas różnych wykonań programu.

Automatyczne określanie typu

- W definicji zmiennej z jawnym inicjowaniem można użyć słowa kluczowego `auto` - można w ten sposób utworzyć zmienną o typie takim, jak typ inicjującego wyrażenia.
- Przykład 1:

```
auto jakasZmienna = L"To jest tekst";
```

Typ `jakasZmienna` jest programiście łatwiej napisać słowo `auto` niż `const wchar_t *` (taki jak dla literału tekstowego).
- Przykład 2:

```
auto innaZmienna = boost::bind(&Funkcja, _2, _1, Obiekt);
```

Typem `innaZmienna` może być cokolwiek zwracanego przez pewną funkcję szablonową pod `boost::bind` dla danych argumentów, typ ten jest łatwy do określenia przez kompilator, natomiast dla użytkownika jest to trudne.

Automatyczne określanie typu

► Przekład 3:

Typ `auto` jest przydatny przy ograniczaniu rozwlekłości kodu.

Zamiast pisać:

```
for (vector<int>::const_iterator itr = myvec.begin();  
itr != myvec.end(); ++itr) ...
```

Programista może użyć krótszego zapisu:

```
for (auto itr = myvec.begin(); itr != myvec.end();  
++itr) ...
```

Wydobycie typu wyrażenia

- ▶ Operator `decltype` pozwala na uzyskanie typu wyrażenia.
- ▶ Jego głównym przeznaczeniem tego operatora jest programowanie uogólnione, w którym często trudno określić typy zależne od parametrów szablonu.
- ▶ Typ określony za pomocą operatora `decltype` zgadza się z typem obiektu lub funkcji zadeklarowanym w kodzie źródłowym.
- ▶ Podobnie jak w przypadku operatora `sizeof`, operand `decltype` nie jest wykonywany.

Wydobycie typu wyrażenia

- Przykłady:

```
const int& foo();
```

```
int i;
```

```
struct A { double x; };
```

```
const A *a = new A();
```

```
decltype(i) x2; // typ to int
```

```
decltype(foo()) x1 = i; // typ to const int&
```

```
decltype(a->x) x3; // typ to double
```

```
decltype((a->x)) x4; // typ to const double&
```

Wyrażenie w nawiasie `(a->x)` nie jest ani id-wyrażeniem ani dostępem do członków klasy, a stąd nie oznacza nazwanego obiektu. Ponieważ to wyrażenie jest l-wartością, jego wydedukowany typ jest referencją do typu wyrażenia, czyli `const double&`.